

ΠΗΓΗ 10

«Μη υπήκοοι, ξένοι στην ίδια τους τη χώρα», άρθρο της Camille Petit

«Ήταν υπήκοοι μιας χώρας που δεν υπάρχει πια. Δεν είναι απάτριδες, ούτε αλλοδαποί. Τους αποκαλούν «μη υπηκόους». Αυτή τη στιγμή, εξαιτίας της κατάρρευσης της Σοβιετικής Ένωσης ζουν στη Λετονία περίπου 280.000 άνθρωποι με αυτό το περίπλοκο καθεστώς. Το ζήτημα αυτό είναι αντιπροσωπευτικό των προβλημάτων ένταξης της ρωσικής μειονότητας στη χώρα.

«Το 1993, έχασα την υπηκοότητά μου. Δεν μπορούσα πλέον να συνεχίσω να εργάζομαι για το Δημοτικό Συμβούλιο της Ρίγα. Δεν μπορούσα πλέον να αγοράσω γη. Δεν μπορούσα πλέον να εργαστώ σε πολιτικό κόμμα. Συνειδητοποίησα ότι ήμουν πια πολίτης δεύτερης κατηγορίας». Ο Aleksandr Garonenko ζει στη Λετονία εδώ και εξήντα χρόνια, κι όμως θεωρείται «μη υπήκοος» στην ίδια του τη χώρα. Αυτό το καθεστώς σημαίνει ότι δεν έχει πολιτικά δικαιώματα και ότι δεν του επιτρέπεται να ασκεί ορισμένα επαγγέλματα στον δημόσιο τομέα και στον τομέα της δικαιοσύνης. Εκτός από αυτές τις εξαιρέσεις, έχει τα ίδια δικαιώματα με τους λετονούς υπηκόους.

Μια περίπλοκη ταυτότητα

Η ταυτότητά του έχει πολλαπλές ρίζες. Είναι κατακερματισμένη ανάμεσα στο μικτό οικογενειακό του υπόβαθρο, τη ρωσική κληρονομιά της ανατροφής του, και τη Λετονία, την πατρίδα του, στην οποία έχει περάσει όλη του τη ζωή. Πάνω από όλα, θεωρεί τον εαυτό του Ρώσο.

<http://www.euroviews.eu/2014/2014/04/29/aliens-in-their-own-country/>

Ηχογράφηση του Aleksandr Garonenko (32 δευτερόλεπτα)

Άλλοι θεωρούν ότι είναι και Λετονοί και Ρώσοι. Τέτοια είναι η περίπτωση της Elizabete Krivcova, η οποία ίδρυσε, σε συνεργασία με τον Aleksandr Garonenko, τη Συνέλευση Μη Υπηκόων, μια ΜΚΟ

ΣΠΙΤΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

που υποστηρίζει τη χορήγηση πλήρων δημοκρατικών δικαιωμάτων στους μη υπηκόους. Πολιτογραφήθηκε τη δεκαετία του '90 για να μπορέσει να ασκήσει τη δικηγορία.

<http://www.euroviews.eu/2014/2014/04/29/aliens-in-their-own-country/>

Ηχογράφηση της Elizabete Krivcova (36 δευτερόλεπτα)

«Η εξέταση είναι σε μεγάλο βαθμό ιδεολογική»

Οι πολλαπλές και περίπλοκες ταυτότητες αποτελούν εμπόδιο στην πολιτογράφηση, καθώς η ρώσικη κληρονομιά έρχεται σε αντίθεση με τη λετονική. Για να λάβουν τη λετονική υπηκοότητα, οι μη υπήκοοι πρέπει να εξεταστούν για να διαπιστωθεί η επάρκειά τους στη λετονική γλώσσα, καθώς και οι γνώσεις τους σχετικά με τον εθνικό ύμνο, κάποια σημαντικά ιστορικά γεγονότα και τις βασικές αρχές του εθνικού Συντάγματος. Πολλοί μη υπήκοοι θεωρούν τις εξετάσεις αυτές άδικες.

«Η εξέταση είναι σε μεγάλο βαθμό ιδεολογική. Πρέπει να παραδεχτείς ότι υπήρξε κατοχή της Λετονίας από τη Ρωσία. Οι ερωτήσεις για τη σοβιετική εποχή αναφέρονται μόνο στη σκοτεινή πλευρά της. Όσον αφορά την οικονομία, έχουν να κάνουν με τη βιομηχανοποίηση και την αναγκαστική κολεκτιβοποίηση του αγροτικού τομέα. Όταν γίνεται αναφορά στη ζωή των ανθρώπων, γίνεται πάντα λόγος για καταστολή. Ένας φίλος μου μου εξήγησε πώς είχε προετοιμαστεί ο ίδιος. Μου είπε «Ξέρω πολύ καλά τις απόψεις μου για την Ιστορία, αλλά στην εξέταση πρέπει να σκέφτομαι ακριβώς το αντίθετο για να απαντήσω σωστά», εξηγεί η Elizabete Krivcova.

Για τον Aleksandr Garonenko, ο οποίος αρνείται να πολιτογραφηθεί, η απόκτηση της λετονικής υπηκοότητας σημαίνει ότι πρέπει να συμμορφωθεί με την πολιτική της κυβέρνησης. «Για να περάσω την εξέταση είναι υποχρεωτικό να δηλώσω ότι συμφωνώ με αυτό το κοινωνικό μοντέλο, ενώ εγώ διαφωνώ κάθετα. Δεν θέλω να δεχτώ ότι η Λετονία ανήκει μόνο σε όσους έχουν λετονική καταγωγή».

Ο Valerij Komarov είναι επίσης πρώην μη υπήκοος, ο οποίος πολιτογραφήθηκε όταν γεννήθηκε το πρώτο παιδί του, περίπου πριν από δέκα χρόνια. «Με τη συμμετοχή μου στην εξέταση αποδέχτηκα ότι ήμουν μετανάστης, ακόμα κι αν γεννήθηκα στη Λετονία και έχω περάσει όλη τη ζωή μου εδώ. Δεν είναι δικό μου λάθος που άλλαξε η γεωπολιτική κατάσταση. Το έκανα για τον γιο μου, για να μην βρεθεί κι ο ίδιος στην ίδια κατάσταση», είπε.

Η επιρροή της Ρωσίας

Η διαδικασία της πολιτογράφησης έγινε ακόμα λιγότερο δελεαστική από τη στιγμή που η ρωσική κυβέρνηση αποφάσισε, το 2008, να προσφέρει στους μη υπηκόους τη δυνατότητα να ταξιδεύουν στη Ρωσία χωρίς βίζα. Ήταν μια καλή ευκαιρία για κάποιους από αυτούς, οι οποίοι έχουν ακόμη οικογένεια στη Ρωσία. Η επιρροή από τα ανατολικά διαφαίνεται εμμέσως και από τη διαφορά των συνταξιοδοτικών συστημάτων και των οικονομικών ενισχύσεων που χορηγούνται στους Ρώσους υπηκόους και λειτουργούν σαν κίνητρο για τους μη υπηκόους να επιλέξουν τη Ρωσία. Από το 2010, ο αριθμός αυτός είναι μεγαλύτερος από τον αριθμό των ατόμων που λαμβάνουν τη λετονική υπηκοότητα και συνεχίζει να αυξάνεται. Παρόλο που δεν έχει γίνει έρευνα σχετικά με τους λόγους για τους οποίους οι μη υπήκοοι επιλέγουν τη ρωσική υπηκοότητα έναντι της

ΣΠΙΤΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

λετονικής, η Υπηρεσία Θεμάτων Υπηκοότητας και Μετανάστευσης παραδέχεται ότι ίσως ο λόγος να είναι η ηλικία πρόωρης συνταξιοδότησης. Σύμφωνα με τον Garonenko, πρόκειται επίσης για μια μορφή διαμαρτυρίας ενάντια στην πολιτική που ακολουθεί η λετονική κυβέρνηση όσον αφορά τη ρωσική μειονότητα.

Ένα θέμα σε αδιέξοδο

Μέχρι σήμερα δεν έχει δοθεί λύση στο θέμα αυτό, καθώς η κυβέρνηση δεν θεωρεί τους μη υπηκόους αρκετά νόμιμους ώστε να τους παρέχει αυτόματα τη λετονική υπηκοότητα. Τα τελευταία περίπου είκοσι χρόνια, ο αριθμός των μη υπηκόων έχει μειωθεί από 730.000 σε 280.000. Οφείλεται κυρίως στον θάνατο των μελών της μειονότητας, καθώς μόνο 140.000 έχουν πολιτογραφηθεί αφού δημιουργήθηκε το καθεστώς. Ο Karlis Eihenbaums, υπεύθυνος Τύπου του Υπουργού Εξωτερικών, εξηγεί γιατί το θέμα δεν είναι εύκολο να επιλυθεί.

<http://www.euroviews.eu/2014/2014/04/29/aliens-in-their-own-country/>

Ηχογράφιση του Karlis Eihenbaums (1:44)

Παρόλο που η λετονική κυβέρνηση έχει αποκλείσει την αυτόματη πολιτογράφηση, εξακολουθεί εντούτοις να ενθαρρύνει τους μη υπηκόους να υποβάλλουν αιτήσεις. Καθώς περνούν τα χρόνια, οι εξετάσεις της λετονικής γλώσσας και ιστορίας έχουν απλοποιηθεί και ο νόμος περί υπηκοότητας έχει τροποποιηθεί για να διευκολύνει τη διαδικασία. Το τέλος της πολιτογράφησης έχει μειωθεί αρκετές φορές για κάποιους ανθρώπους (χαμηλού εισοδήματος, άνεργους, συνταξιούχους) και έχει καταργηθεί για τα θύματα πολιτικών διώξεων και τους αναπήρους. Ωστόσο, η Συνέλευση Μη Υπηκόων ζητά πολύ περισσότερα από μια ευκολότερη διαδικασία πολιτογράφησης. Ένα πρώτο βήμα θα ήταν η υλική αποζημίωση, μια άλλη τακτική για τη μειονότητα των Ρώσων, και η μείωση των περιορισμών όσον αφορά τα επαγγέλματα. Παρόλα αυτά, ο διάλογος με τη λετονική κυβέρνηση έχει διακοπεί εντελώς. Τα άτομα που εργάζονται σε αυτόν τον οργανισμό είναι μάλιστα πεπεισμένα ότι η κυβέρνηση απλώς περιμένει να πεθάνουν όλοι οι μη υπήκοοι».

Επόμενη ελπίδα, οι ευρωπαϊκές εκλογές

Οι επόμενη ελπίδα για αλλαγή είναι οι ευρωπαϊκές εκλογές. «Υπάρχει η προοπτική το σοσιαλδημοκρατικό κόμμα και τα αριστερά κόμματα να πάρουν την πρωτιά στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μετά τις εκλογές», λέει η Elizabete Krivcova. Ο Aleksandr Garonenko, όμως, τονίζει ότι «ως μη υπήκοος χωρίς πολιτικά δικαιώματα, δεν έχω καμία επιρροή στο θέμα αυτό».

Ανατρέξτε στο διαδραστικό χρονολόγιο στο τέλος του άρθρου για να μάθετε περισσότερα για το ιστορικό υπόβαθρο της δημιουργίας αυτής της κατάστασης.

Πηγή: [Euroviews 2014](#)

ΣΠΙΤΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

- Ποια είναι τα κύρια προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα μέλη της ρωσικής μειονότητας στη Λετονία;
- Πώς έχει συμβάλει η Ιστορία στην κατάσταση που επικρατεί στη χώρα αυτή τη στιγμή;
- Πώς αντιδρά η κυβέρνηση της Λετονίας σε αυτή την κατάσταση;
- Τι θα πρότειναν οι μαθητές σας για να επιλυθούν κάποια από τα προβλήματα;

